

Motion till riksdagen 2009/10:Sf372

av **Gunvor G Ericson m.fl. (mp)**

Utgiftsområdena 8 Migration, 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom och 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1 Sammanfattning

Miljöpartiet de gröna har en vision om en värld där ingen behöver fly men alla får flytta och tror på mångfald som ett positivt värde. Vi anser att fler asylsökande bör få stanna, och vi fokuserar därför på hur vi kan förbättra villkoren för dem som söker asyl istället för att lägga resurser på förvar och utvisningar. Vi föreslår att ett bidrag för eget boende införs för att minska trångboddheten och underlätta den svåra ekonomiska situationen för de grupper som väljer eget boende. Vi vill att de som lever papperslösa ska regulariseras och att papperslösa ska ha rätt till hälso- och tandvård. För att förbättra rättssäkerheten i migrationsprocessen föreslår vi även att migrationsdomstolen ska utse offentliga biträden och inte Migrationsverket.

Miljöpartiet är fortsatt starkt kritiskt till de kraftiga förändringar regeringen gjort i dagens socialförsäkringssystem. Reformen har införts i ett snabbt tempo, drivet av en ideologi som går ut på att människor ska återgå till arbete till varje pris. En hård förarbetslinje ska råda, och den grundar sig i en tro att människor gärna slår sig till ro med ersättning från samhället och inte jobbar om de inte behöver. Trots att myndigheter varnat och mycket kritik har väckts är det först i efterhand man försöker åtgärda de mest uppenbara bristerna.

Miljöpartiet vill införa ett system med så kallad arbetslivstrygghet. Det bygger på en tydligt annan människosyn än regeringens. Människor ska kunna vända sig till ett och samma ställe oavsett om de är arbetslösa, sjuka eller tillfälligt har för låg inkomst för att klara sig. Man ska få individanpassad hjälp, och nivån på ersättning ska vara lika stor oavsett om huvudproblemet är att man är sjuk eller arbetslös.

Fel! Okänt namn på

Vi föreslår i motionen bland annat ändrade regler i sjukförsäkringen, höjd ersättning, borttagande av en borte gräns liksom slopande av regeln att en sjuk persons arbetsförmåga ska prövas mot hela arbetsmarknaden efter sex månader. Vi vill också införa flexibla gränser i sjukförsäkringen och göra det möjligt att vara anhörgivårdare på 75 procent, något som systemet inte medger i dag.

Inom utgiftsområde 11 höjer vi bostadstillägget och den skäligen levnadsnivån vilken reglerar äldreförsörjningsstöd och det särskilda bostadstillägget för pensionärer.

Inom utgiftsområde 12 vill Miljöpartiet införa barntid som en ny reform i föräldraförsäkringen. Vi vill underlätta för ensamstående föräldrar genom att göra det möjligt att överlåta delar av föräldrapenningen, höja bostadsbidraget och införa ett pilotprojekt med syfte att utveckla former för stöd till ensamstående föräldrar. Vi utökar också studenters ekonomiska möjlighet att vara hemma med barn.

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
4	Utgiftsområde 8 – Migration	6
4.1	Förbättra situationen för de asylsökande	6
4.1.1	Bidrag för eget boende.....	6
4.2	Lös problemen för de gömda i Sverige.....	6
4.2.1	Regularisering	6
4.2.2	Uppehålls- och arbetstillståndsansökningar från Sverige	6
4.2.3	Rätt till skola samt hälso- och sjukvård för gömda flyktingar.....	7
4.3	Förbättra migrationsprocessen.....	7
4.3.1	Migrationsdomstolarna skall utse offentliga biträden	7
4.3.2	Utvisa och avvisa färre.....	7
4.3.3	Minskade anslag för Migrationsverket.....	8
4.4	Sammanfattning av anslagsförändringar utgiftsområde 8.....	8
5	Utgiftsområde 10 – Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp.....	9
5.1	Arbetslivstrygghet	9
5.1.1	Förändra sjukpenningreglerna.....	9
5.1.2	Livsinriktad rehabilitering.....	10
5.1.3	Flexiblare regler kring deltidssjukskrivning.....	11
5.1.4	Samordning och samverkan	12
5.2	Möjlighet att vara anhängvårdare på 75 %.....	12
5.3	Sammanfattning av anslagsförändringar utgiftsområde 10.....	13
6	Utgiftsområde 11 – Ekonomisk trygghet vid ålderdom.....	13
6.1	Förbättra pensionärernas ekonomiska situation	13
6.1.1	Höjt bostadstillägg och skälig levnadsnivå	14
6.2	Sammanfattning av anslagsförändringar	14
7	Utgiftsområde 12 – Ekonomisk trygghet för barn och familjer	15
7.1	Barntid.....	15
7.2	Ensamstående föräldrar	15
7.2.1	Bostadsbidrag.....	15
7.2.2	Pilotprojekt: ge ensamstående rätt till hemstöd.....	16
7.3	Föräldraförsäkring för studenter	16
7.4	Sammanfattning av anslagsförändringar.....	17

Fel! Okänt namn på

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett bidrag för dem som väljer eget boende.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en s.k. regularisering för papperslösa personer i Sverige.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en rätt till hälso- och sjukvård för gömda och vuxna flyktingar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att migrationsdomstolarna ska utse offentliga biträden.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvisa och avvisa färre personer från Sverige.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en parlamentarisk utredning för att utreda på vilket sätt och med vilken tidsplan förslaget om arbetslivstrygghet kan genomföras i Sverige.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändringar av reglerna för sjukpenning.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om livsinriktad rehabilitering.¹
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om flexibla regler kring deltidssjukskrivning.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samordning och samverkan.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en möjlighet att vara anhörigvårdare på 75 % med närståendepenning.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förslag till barntid.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadsbidrag till ensamstående föräldrar.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att starta ett pilotprojekt och ge ensamstående föräldrar rätt till hemstöd.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höjd föräldraförsäkring för studenter.
16. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 8 Migration:

Fel! Okänt namn på

Anslag		Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
		2010	2011	2012
1:1	Migrationsverket	-140	-140	-140
1:2	Ersättningar och bostadskostnader	120	120	120
1:3	Migrationspolitiska åtgärder	130	5	5
1:5	Kostnader vid domstolsprövningar i utlänningsärenden	213	213	213
1:6	Offentligt biträde i utlänningsärenden	-93	-93	-93
1:7	Utresor för avvisade och utvisade	-165	-165	-165
Summa för utgiftsområdet		65	-60	-60

17. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp:

Anslag		Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
		2010	2011	2012
1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	2 503	2 703	2 803
Summa för utgiftsområdet		2 503	2 703	2 803

18. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom:

Anslag		Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
		2010	2011	2012
1:3	Bostadstillägg m.m. till pensionärer		150	300
Summa för utgiftsområdet		0	150	300

19. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn:

Anslag		Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
		2010	2011	2012
1:2	Reformerad föräldraförsäkring (barntid m.m.)	0	2 600	5 100
1:3	Pilotprojekt: rätt till hemstöd för ensamstående med barn	20	20	20
1:8	Bostadsbidrag (ensamstående)		600	600
Summa för utgiftsområdet		20	3 220	5 720

¹ Yrkande 8 hänvisat till AU.

Fel! Okänt namn på

4 Utgiftsområde 8 – Migration

4.1 Förbättra situationen för de asylsökande

4.1.1 Bidrag för eget boende

Miljöpartiet anser att det är viktigt att alla människor har lika rättigheter oavsett ursprung och att principen om rätten att välja eget boende inte under några omständigheter får inskränkas. Boverkets utredning från 2008 visar dessutom att eget boende är positivt för integrationen. De som väljer eget boende har i större utsträckning än de som bor på Migrationsverkets boenden tillgång till arbete och bostad efter introduktionen.

Idag väljer drygt hälften av alla asylsökande att hitta ett eget boende, men de får ingen ersättning för de merkostnader som detta innebär. Tidigare har ett bidrag utgått till dem som väljer eget boende, men bidraget har sänkts i omgångar och till slut tagits bort helt. Vi vill återinföra detta bidrag och avsätter 120 miljoner kronor årligen 2010–2012 till detta.

4.2 Lös problemen för de gömda i Sverige

4.2.1 Regularisering

I dagsläget finns omkring 3 000 personer som fortfarande befinner sig i Sverige efter att avvisningsbeslut meddelats dem enligt den tidigare lagstiftningen. Dessa människor har ofta bott i Sverige sedan lång tid tillbaka. De flesta arbetar endera vitt eller svart och bidrar därmed till vår samhällsekonomi. Vi anser att det är både inhumant och ett slöseri med resurser att inte ge de dem en möjlighet att fortsätta att bidra till vårt samhälle och vi vill därför genomföra en regularisering.

Regulariseringen ska gälla för alla dem som fick ett avvisningsbeslut enligt den tidigare utlänningslagstiftningen men som ändå fortfarande befinner sig i landet, som inte begått grova brott under vistelsen i Sverige och som på hjälpligt sätt kan visa sin identitet. För att finansiera en regularisering av denna grupp år 2009 tillskjuter Miljöpartiet 75 miljoner kronor.

4.2.2 Uppehålls- och arbetstillståndsansökningar från Sverige

Från det att den tillfälliga utlänningslagen upphörde att gälla och till dess att den nya lagen om arbetskraftsinvandring trädde i kraft har en relativt stor grupp människor avvikit i Sverige. Det handlar i huvudsak om människor som flytt krigshärjade länder. Miljöpartiet delar inte domstolarnas tolkning av utlänningslagen och har förståelse för att de väljer att hellre leva gömda i Sverige än i krig i sitt hemland.

Vi vill därför höja anslaget med 50 miljoner kronor för att finansiera uppehålls- och arbetstillståndsansökningar från Sverige. Att människor som lever gömda och som har familj eller jobb får en möjlighet att söka uppehålls- och arbetstillstånd medan de befinner sig i Sverige bidrar till att förbättra sam-

Fel! Okänt namn på

hällsekonomin. Skatteintäkterna ökar och livskvaliteten för dessa människor förbättras. En ansökan om tillstånd för dessa personer bör inte öka arbetsbördan anmärkningsvärt för Migrationsverket i och med att dessa personer redan finns i systemet.

4.2.3 Rätt till skola samt hälso- och sjukvård för gömda flyktingar

Flyktingar har fram till deras besked kommit om att de avvisas eller utvisas rätt till betald skolgång samt hälso- och sjukvård. För barn finns det därefter en rätt till hälso- och sjukvård fullt ut vi men för vuxna endast för en akut hälso- och sjukvård. Vi anser inte detta vara humant, utan vi anser att alla gömda flyktingar skall ha rätt till hälso- och sjukvård. Vi anser att denna rätt kan införas från och med den 1 januari 2010 till en beräknad kostnad av 5 miljoner kronor årligen.

4.3 Förbättra migrationsprocessen

4.3.1 Migrationsdomstolarna skall utse offentliga biträden

I dag utses offentliga biträden enligt utlänningslagen av Migrationsverket. Detta är fel och avviker från hur offentliga biträden utses enligt exempelvis lagar om psykiatrisk tvångsvård, rättspsykiatrisk tvångsvård, vård av unga eller vård av missbrukare. Det avviker dessutom från hur förfarandet med offentliga försvarare i brottmålsprocessen hanteras. I samtliga dessa fall utses det offentliga biträdet eller ombudet av domstolen och inte av den handläggande myndigheten. Skälet till detta är förstås att myndigheten kan ha ett intresse av att en viss person utses som biträde eller ombud liksom att myndigheten inte hanterar ärendet helt objektivt.

Miljöpartiet anser därför att offentliga biträden i utlänningsärenden skall utses av migrationsdomstolen och inte av Migrationsverket. Föreslagna medel under anslaget 1:6 kan därför flyttas till anslaget 1:5. Regeringen minskar drastiskt anslaget för ombud. För att garantera kvalitet i migrationsprocessen höjer vi anslaget så att det uppgår till 213 miljoner kronor årligen.

4.3.2 Utvisa och avvisa färre

Ingen del av den svenska asylprocessen är så inhuman som den del där ett utvisnings- eller avvisningsbeslut skall verkställas. Många gånger sker ett otal försök att verkställa ett beslut utan att det angivna mottagarlandet ens vill befatta sig med individen i fråga. Systemet är dessutom oerhört kostsamt och administrativt svåröverskådligt. Med anledning av att man försöker avvisa personer många gånger om utan att hemländerna vill ta emot dem anser vi att det ska finnas ett tak för hur många gånger försök att utvisa en person skall få ske. Alla utvisningar ska ske på ett värdigt sätt. Vi godtar inte chartrade plan där resenärerna ges lugnande medel för att kunna genomföra transporter.

Fel! Okänt namn på

Samordningen mellan polis och Migrationsverket brister också. Ett led i en effektivisering av verkställighetsprocessen kan vara att renodla ansvaret till endera myndigheten. Ett annat led kan vara att nya riktlinjer utfärdas för hur verkställighet får ske och hur många gånger ett försök kan ske. Vi bedömer att det går att spara 165 miljoner kronor och vill investera delar av dessa för att göra det möjligt för människor som befinner sig i Sverige att ansöka om arbetstillstånd utan att behöva lämna landet (se ovan). Sverige skulle tjäna mycket på bland annat sparade utvisnings- och avvsningskostnader och skatteintäkter om reglerna ändrades.

4.3.3 Minskade anslag för Migrationsverket

Det är inte humant att hålla människor instängda i förvar under en längre tid. Speciellt inte eftersom de inte begått något brott och vissa av dem till och med skulle beviljas uppehållstillstånd om de sökte från sina hemländer. Vi sparar därför 100 miljoner kronor årligen på Migrationsverket för minskade förvarskostnader.

Miljöpartiet anser att de ökade resurser Migrationsverket får för avvsnings- ar bättre kan nyttjas till annat och minskar därför anslaget med ytterligare 40 miljoner kronor.

4.4 Sammanfattning av anslagsförändringar utgiftsområde 8

Anslag	Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
	2010	2011	2012
1:1 Migrationsverket	-140	-140	-140
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	120	120	120
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	130	5	5
1:5 Kostnader vid domstolsprövningar i utlänningsärenden	213	213	213
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	-93	-93	-93
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	-165	-165	-165
Summa för utgiftsområdet	65	-60	-60

Miljöpartiet vill ha en humanare och generösare flyktingpolitik. Vi föreslår 125 miljoner kronor till en regularisering i Sverige. Regulariseringen ska gälla för de papperslösa som befinner sig här och inte fick beslut enligt den tidigare gällande utlänningslagstiftningen. Därför tillförs medel till migrationspolitiska åtgärder och för domstolsprövningar samtidigt som vi minskar anslaget för utresor för avvisade och utvisade med 140 miljoner kronor. För att öka asylsökandes möjlighet till ett drägligt boende anslår vi 120 miljoner kronor till bidrag för eget boende.

5 Utgiftsområde 10 – Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

5.1 Arbetslivstrygghet

Miljöpartiet har utvecklat ett eget förslag på trygghetssystem vid sjukdom och arbetslöshet, så kallad arbetslivstrygghet. Vår utgångspunkt är att ett trygghetssystem ska vara modernt, enkelt och överskådligt. Enskilda människor ska veta vad som gäller och vart man ska vända sig den dag man behöver – för att man blivit arbetslös, sjuk, eller tillfälligt har för låg inkomst för att klara sig. Byråkrati och administration ska vara minimal genom att myndigheterna är organiserade så att de kan agera optimalt och utifrån en helhetssyn.

Dagens trygghetssystem kan man säga ser ut som motsatsen till detta. Det är ett lapptäcke av olika regler, ersättningar och bidrag. Det är svårt att veta vad som gäller, många har svårt att få ersättning. Det finns människor som visserligen har rätt till ersättning men inte förstått att söka på rätt sätt, medan andra är i stort behov av ersättning men inte har möjlighet att få det på grund av att de inte känt till alla detaljerade regler. Människor hamnar inte sällan mellan stolarna och känner sig ofta djupt frustrerade och felaktigt behandlade på grund av hur regelverket ser ut. Vi vill förändra detta.

Vårt förslag om arbetslivstrygghet går i huvudsak ut på att människor ska kunna vända sig till ett och samma ställe oavsett orsaken till att man inte kan arbeta. Människor som inte kan försörja sig för att de är arbetslösa, sjuka eller både – och ska inte behöva fundera på hur stor ersättningen kommer att vara; den bör ligga på samma nivå. Det ska bli mindre viktigt för myndigheter att försöka dela in människor i ”fack” – huruvida det är sjukdom eller arbetslöshet som är huvudproblemet. Det centrala är att man står utan inkomst och är tillfälligt i behov av ersättning och engagerat stöd utifrån sin specifika situation. Är man i behov av försörjningsstöd, allmänt kallat socialbidrag, ska man söka det på samma ställe och ha tillgång till samma stöd.

Vi föreslår att sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring slås ihop till ett nytt trygghetssystem, som därmed också tar över a-kassornas funktion. Trygghetssystemet blir skattefinansierat och nivåerna i det som i dag är sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen jämställs. Två myndigheter, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, blir en och försörjningsstödet förstatligas. Tillkommer gör ett förändrat arbetssätt som ska präglas av både helhetssyn, effektivitet och individfokus. Vårt förslag innebär både bättre trygghet och snabbare vägar tillbaka till arbetsmarknaden. Se vidare årets kommittémotion om arbetslivstrygghet och anslagsmotion för utgiftsområde 14.

I väntan på att ett system med arbetslivstrygghet införs har vi ett antal förslag om steg på vägen, bland annat ändrade regler för sjukpenningen och möjlighet till livsinriktad rehabilitering så att inte fler människor slås ut.

5.1.1 Förändra sjukpenningreglerna

Människor som känner otrygghet och osäkerhet inför framtiden blir inte friska snabbare, snarare tvärt om. I sin åtstrammingsiver har regeringen infört en

Fel! Okänt namn på

gräns som innebär att en person efter ett år får sjukpenningen sänkt från 80 till 75 % av den sjukpenninggrundande inkomsten. Den nivån gäller i de följande 550 dagarna och därefter är det stopp för sjukpenning. Sammantaget är vi djupt bekymrade över den takt med vilken regeringen ändrat i sjukförsäkringen efter eget huvud. De tankar man tidigare hade om att tillsätta en parlamentarisk utredning återfinns nu i budgettexten. Men det är så dags att göra det efter att ha infört en rad mycket dramatiska förändringar.

Vi vill förändra detta genom att det inte ska finnas en borte gräns för när sjukpenning kan ges. Människor ska få behövlig vård och rehabilitering när sjukdomstillstånd inte läker ut av sig själva. Man ska också få annat särskilt stöd för att kunna återgå till arbete om det behövs. Att ha en statisk gräns för när man inte längre ska vara sjuk är något orimligt. Vi vill hellre ha tydliga gränser för hur och på vilket sätt man kan få hjälp och stöd av samhället. Det är vår övertygelse att detta kommer förmå minst lika många att kunna återgå i arbete. Men det ska ske genom stöd, tilltro och bibehållen värdighet i stället för det som i dag sker där många känner sig övergivna, oroliga och har en tilltagande misstro mot samhällets institutioner.

Vi anser också att de som är sjuka ska vara berättigade till en sjukpenning som ligger på 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Den som inte har blivit frisk och arbetsför efter ett år ska inte bli straffad genom att behöva gå ned till 75 % sjukpenning.

Vi vill också avskaffa den regel som innebär att Försäkringskassan ska pröva en persons arbetsförmåga mot hela arbetsmarknaden efter det att han eller hon varit sjuk i 180 dagar. Att rätten till sjukpenning ska klippas för att en person i teorin skulle kunna ta ett annat arbete är inte rimligt. Det finns ett antal horribla exempel som lyfts upp i medierna bland annat där hårdnackade handläggare hävdar att möjligheten finns i teorin trots att personen kan vara mycket allvarligt sjuk och ha mycket begränsad funktionsförmåga. På detta sätt kläms den sjuke ut ur trygghetssystem och i värsta fall även sin anställning.

Ersättningen i arbetslöshetsersättningen är lägre, och det finns många som inte varit med i a-kassan och därmed enbart kan få grundbelopp som arbetslösa. Detta medför stor oro för den egna ekonomin och risken att få göra sig av med alla sina tillgångar innan möjligheten till försörjningsstöd återstår.

5.1.2 Livsinriktad rehabilitering

Rehabilitering är ett diffust begrepp. Människor som varit sjuka en längre tid kan behöva steg på vägen för att kunna återgå till arbete och fungera väl där. Vilken typ av insatser som behövs är olika. Ibland kan det räcka att man får börja arbeta i lugnare tempo för att senare trappa upp. Ibland behöver man pröva sin förmåga på annat sätt först. Ibland behövs rena insatser, det kan vara terapeutiska insatser av olika slag, kompetensutveckling, omskolning eller utprovande av olika arbetshjälpmiddel.

Försäkringskassan har i dag enligt lagen om allmän försäkring ett samordningsansvar för rehabilitering. De ska ske i samråd med den försäkrade se till att hans eller hennes behov av rehabilitering snarast klarläggs och att de åt-

gärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering, De har däremot inget rehabiliteringsansvar utan det är spritt på olika aktörer.

Enligt regeringens beskrivning ska arbetsgivaren ha ett ansvar för ”arbetsplatsinriktad rehabilitering”, sjukvården ska svara för de medicinska insatserna (där enligt regeringens tanke företagshälsovården ska finnas med), Arbetsförmedlingen för de arbetsmarknadsinriktade rehabiliteringsbehoven och socialtjänsten för de sociala rehabiliteringsbehoven.

Försäkringskassan kunde tidigare köpa rehabilitering i viss utsträckning, men det ansågs oklart när detta skulle ske. I dagsläget finns ett anslag *Köp av arbetslivsinriktade rehabiliteringstjänster m.m.* som får användas till köp av arbetslivsinriktade rehabiliteringstjänster i form av försäkringsmedicinska utredningar, arbetslivsinriktade rehabiliteringsutredningar, arbetshjälpmedel, läkarutlåtanden, läkarundersökningar, särskilt bidrag samt resor till och från arbetet. Det rör sig primärt om utredningar Försäkringskassan behöver för att göra de bedömningar man behöver göra.

När det gäller den stora grupp människor som vid årsskiftet kommer att utförsäkras till följd av införda regeländringar har regeringen sent omsider fattat beslut om vad som ska hända för dem fortsättningsvis. Trots att personerna kanske själva inte bedömer sig vara friska och arbetsföra kommer de nu anses vara det och ska skriva in sig på Arbetsförmedlingen. Där ska de ingå i det så kallade lyftet, dvs. särskilda insatser med introduktion och därefter få tillgång till de arbetsmarknadsåtgärder som står till buds. Vi önskar att hanteringen hade gått annorlunda till, och vi ser risken för att en del av dessa människor egentligen är i behov av annat slags rehabilitering än vad som ryms i Arbetsförmedlingens uppdrag. Av detta skäl vill vi avsätta 500 miljoner kronor per år till det vi kallar för livsinriktad rehabilitering. Begreppet används av vissa handikappförbund och pekar på att rehabilitering kan behöva vara bredare än rent arbetslivsinriktad. Det är inte bara frågan om att kunna återgå till studier eller arbete utan det måste också vara hållbart, vilket det inte är om man inte har en helhetssyn på en persons möjlighet att fungera. Beloppet anslås inom utgiftsområde 14.

Att kunna använda medel mer flexibelt till behövlig rehabilitering är tänkt att vara en självklarhet inom vår modell med arbetslivstrygghet.

5.1.3 Flexiblare regler kring deltidssjukskrivning

Inom ramen för vårt förslag om arbetslivstrygghet vill vi ta bort regler som försvårar och hindrar människor att kunna arbeta efter den förmåga som de har. En sådan hindrande regel är att det i dagsläget är möjligt att bli sjukskriven enbart i tre statiska nivåer: 25, 50 eller 75 %. Detta passar mycket dåligt behoven hos de sjuka, och problemet är omvittnat både av patienter och av läkare.

Vi anser att dessa regler bör tas bort och vill istället införa en möjlighet till flexibel deltidssjukskrivning. Omfattningen i en sjukskrivning behöver enkelt, snabbt och flexibelt kunna anpassas efter den enskildes arbetsförmåga. I en dataålder som den vi har kan det inte vara annat än tämligen enkelt ordnat. Vi anser att regeringen bör snabbtreda den eventuella inverkan förslaget har på

Fel! Okänt namn på

andra socialförsäkringar och återkomma med förslag på ändrad lagstiftning i denna fråga.

5.1.4 Samordning och samverkan

Regeringen har länge uppgett att finansiell samordning är något som ska utvecklas och att förslag återkommer på området. I dagsläget får 5 % av statens medel användas friare för samverkansprojekt. Samordningsförbund kan sedan 2004 bedriva finansiell samordning på rehabiliteringsområdet. Aktörer är Arbetsförmedlingen, kommuner, landsting och Försäkringskassan, och den 30 juni 2009 fanns 81 samordningsförbund. Det är något fler än året innan och det är en bra utveckling.

Inom ramen för finansiell samverkan har regeringen också låtit en samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ingå med syfte att få människor att återgå till arbetslivet snabbare. Från 2008 införde regeringen möjligheten till finansiell samordning enbart mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården.

Att använda statliga medel mer flexibelt anser vi är bra. Det är en självklar och bärande tanke i vårt förslag om arbetslivstrygghet. I avvaktan på detta utgår vi från att en större procentsats av de statliga medlen ska kunna användas flexibelt och ge utrymme för nya samverkansprojekt. Fler aktörer ger en bättre bild av de problem man tillsammans har att lösa. Flexibla medel kan användas på ett mer ändamålsenligt sätt, vilket gynnar de som är i behov av rätt stöd från samhällets olika stödfunktioner.

5.2 Möjlighet att vara anhörigvårdare på 75 %

Om en nära anhörig är i livets slutskede finns möjlighet att vara ledig från arbete för att vårda den anhörige med anhörigersättning i upp till 60 dagar, i vissa fall upp till 240 dagar. Nivån är densamma som vid sjukpenning, och det heter att man får närståendepenning. För närvarande finns möjlighet att vara anhörigvårdare på 25 %, 50 % eller på heltid. En person som normalt arbetar 75 % kan inte vara anhörigvårdare på denna nivå. Det verkar vara en märklig miss i utformningen av systemet, och Miljöpartiet föreslår att regelverket ändras så att det blir möjligt att vara anhörigvårdare och uppbära anhörigersättning till 75 %. För detta anslår vi 3,25 miljoner kronor mer per år under anslag 1:1.

Flera myndigheter har varit kritiska till de förändringar som gjorts, till tempot och till regeringens ovilja att se att individer råkar illa ut, särskilt av de införda förändringarna i den så kallade rehabiliteringskedjan som framför allt handlar om tidsgränser på vägen mot utförsäkring.

5.3 Sammanfattning av anslagsförändringar utgiftsområde 10

Anslag	Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
	2010	2011	2012
1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	2 503	2 703	2 803
Summa för utgiftsområdet	2 503	2 703	2 803
Specifikation av anslag 1:1	2 010	2 011	2 012
80 % ersättning under hela sjukpenningperioden	200	200	200
Avskaffad bortre tidsgräns, sjuk- o rehabpenning	2 300	2 500	2 600
Närståendeersättning för anhörigvårdare 75 %	3,25	3,25	3,25

Flera regelförändringar föreslås på sjukförsäkringsområdet. Regeln om nedsättning av ersättningsnivån i sjukpenningen efter ett år till 75 procent slopas. Nivån på 80 procent ska gälla under hela sjukpenningperioden, vilket beräknas kosta 200 miljoner per år. Vi föreslår också att den bortre gränsen för sjukpenning respektive rehabiliteringspenning avskaffas och anslår 2 300 miljoner kronor för 2010, 2 500 miljoner kronor för 2011 och 2 600 miljoner kronor för 2012. Vi föreslår också att närståendepenning för anhörigvård på 75 procent möjliggörs till en kostnad av 3,25 miljoner kronor årligen de tre kommande åren.

6 Utgiftsområde 11 – Ekonomisk trygghet vid ålderdom

6.1 Förbättra pensionärernas ekonomiska situation

Införandet av jobbskatteavdraget har inneburit en skillnad mellan beskattningen av lön och andra ersättningar. Motivet är att det ska bli lönsammare att arbeta, men det slår orättvist mot pensionärer som har arbetslivet bakom sig. Miljöpartiet hade aldrig självt utformat en skattesänkning på det sättet som nu är gjort. Vi har tidigare sänkt inkomstskatten på ett sätt som kommit alla till del.

Regeringen föreslår i årets budgetproposition en ytterligare grundavdragshöjning för pensionärerna, vilket gör att skatten på pension minskar. Samtidigt föreslår man också ytterligare ett steg i förvärsavdraget, vilket innebär en större skattesänkning för dem som jobbar. Sammantaget innebär det här att klyftan mellan skatt på pension och skatt på förvärsinkomster ökar.

Miljöpartiet anser att klyftan mellan skatt på pension och skatt på arbete bör minska. Vi säger nej till det fjärde steget i jobbskatteavdraget och föreslår samtidigt att skatten för pensionärer sänks med ytterligare 1 miljard kronor jämfört med regeringens förslag. Genom dessa två förändringar tar vi ett

Fel! Okänt namn på

första steg för att minska skatteskillnaden mellan skatt på pension och skatt på arbete.

6.1.1 Höjt bostadstillägg och skälig levnadsnivå

För att värna dem med lägst pension vill vi höja den andel av bostadskostnaden som räknas in vid beräkning av bostadstillägg, från idag 93 procent till 94 procent. Att höja ersättningen i bostadstillägget är ett sätt att rikta ersättning till dem som behöver, eftersom det är ett behovsprövat bidrag. Vi vill också höja den skäliga levnadsnivån från och med 2011 till 6 209 kronor per månad för ensamstående och 5 355 kronor per månad för sammanboende, motsvarande en ökning med cirka 500 kronor i månaden jämfört med den nuvarande nivån¹. Att höja den skäliga levnadsnivån är viktigt eftersom det förbättrar situationen för dem som har de allra sämsta ekonomiska villkoren. Det medför en höjning av såväl äldreförsörjningsstödet som det särskilda bostadstillägget. Det gagnar dem som inte ens kommit upp i full garantipension. För detta ändamål avsätter vi 150 miljoner kronor för 2011 då reformen är tänkt att införas vid halvårsskiftet. För år 2012 anslår vi 300 miljoner kronor per år.

6.2 Sammanfattning av anslagsförändringar

Anslag	Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
	2010	2011	2012
1:3 Bostadstillägg m.m. till pensionärer		150	300
Summa för utgiftsområdet	0	150	300

Från den 1 januari 2011 förbättrar vi situationen ytterligare för pensionärerna. För en riktad, behovsprövad insats höjer vi den andel av boendekostnaden som räknas in vid beräkning av bostadstillägget från 93 procent till 94 procent. Vi höjer också den skäliga levnadsnivån från och med 2011 till 6 209 kronor per månad för ensamstående och 5 355 kronor per månad för sammanboende, motsvarande en ökning med cirka 500 kronor i månaden jämfört med den nuvarande nivån. Detta innebär en höjning av såväl det särskilda bostadstillägget som äldreförsörjningsstödet.

¹ Ny skälig levnadsnivå sätts till 1,5 prisbasbelopp (pbb) för ensamstående respektive 2,54 pbb för sammanboende. Pbb för 2011 beräknas till 42 700 kronor. Källa: RUT dnr 2009: 1399.

7 Utgiftsområde 12 – Ekonomisk trygghet för barn och familjer

7.1 Barntid

Många småbarnsföräldrar upplever i dag en enorm stress över att de inte i den utsträckning de vill kan vara tillsammans med sina barn under de viktiga småbarnsåren. I dag finns en möjlighet till deltidsarbete under den tid barnen är små. I realiteten är dock denna möjlighet starkt begränsad för många människor på grund av att man inte har råd att gå ned i lön. För att skapa möjligheter för fler att gå ned i arbetstid föreslår Miljöpartiet en ny del i föräldraförsäkringen som vi kallar barntid. Reformen ger fler människor möjlighet att minska sin arbetstid utan att förlora kontakten med arbetsmarknaden. Förslaget ger också alla de kvinnor som redan idag arbetar deltid en ekonomisk ersättning. Detta kommer att synas i plånboken såväl idag som i den framtida pensionen. Barntid blir en del av föräldraförsäkringen men med ett eget regelverk. Till skillnad från vårdnadsbidraget beskattas bidraget och är pensionsgrundande.

Uttaget av barntid görs flexibelt så att det går att fördela barntidsuttaget under hela den tid man har rätt att gå ned i arbetstid fram till barnet fyller åtta år. Ersättningen blir individuell och kopplad till barnet. Varje förälder får rätt till två år barntid för varje barn. Barntid kan inte överlätas till den andra föräldern. Maximal ersättning utgår vid arbete mellan 50 och 75 procent av heltid. Ersättningen minskar därefter proportionellt och blir mindre ju mer man arbetar. Maximal ersättning är 2 500 kronor per månad.

Barntid är flexibelt, vilket gör att fler föräldrar kommer att ha möjlighet att utnyttja stödet och anpassa sitt deltidsarbete efter sin egen livssituation. Möjligheten ökar också att sprida ut barntid så att barnen sammantaget kan vara hemma på deltid under en längre tid. Barntid är en helt individuell ersättning (till skillnad från föräldraförsäkringen), vilket gör att förutsättningarna för ett jämställt uttag förbättras.

Miljöpartiet avsatte 2,5 miljarder kronor 2011 och 5 miljarder kronor för 2012 till denna reform.

7.2 Ensamstående föräldrar

7.2.1 Bostadsbidrag

Ensamstående föräldrar har ofta en ekonomiskt svårare situation än andra. Det gäller särskilt för dem som arbetar i yrken där löneläget är lägre, vilket gäller många kvinnor.

För att förbättra deras situation ekonomiskt vill vi göra en höjning av det särskilda bidraget som utgör en del av bostadsbidraget med 300 kronor per månad. Konstruktionen av bostadsbidraget är sådant att särskilt bidrag och bidrag till bostadskostnader minskas om inkomsten är högre än 117 000 kronor för ensamstående och för makar 58 800 kronor för varje make. Därför

Fel! Okänt namn på

utgör höjningen av det särskilda bidraget ett träffsäkert sätt för att förbättra situationen för alla föräldrar med låga inkomster men omfattar i praktiken särskilt de ensamstående med låga inkomster. Kostnaden uppskattas till cirka 600 miljoner kronor och omfattar ungefär 170 000 barnfamiljer. Vi föreslår ett förstärkt bostadsbidrag från 2011 på 600 miljoner kronor.

7.2.2 Pilotprojekt: ge ensamstående rätt till hemstöd

Ensamföräldrar och deras barn är särskilt utsatta. Detta gäller framför allt vid sjukdom. I en situation där barnet eller föräldern är mycket sjuk finns ingen möjlighet för ensamföräldern att exempelvis handla eller städa i hemmet.

Vi föreslår därför att ett pilotprojekt genomförs i tre kommuner. Projektet innebär att ensamföräldrar vid sjukdom får rätt till hemstöd, en tjänst motsvarande hemtjänsten för äldre. Vi tänker oss ett system med en låg avgift och med maxtaxa ifall föräldern eller barnet skulle vara sjukt och behöva hjälp länge. Vi avsätter 20 miljoner kronor under tre år för att starta och utvärdera ett pilotprojekt i tre kommuner.

7.3 Föräldraförsäkring för studenter

Studerande på högskola som får barn och inte tidigare har någon upparbetad sjukpenninggrundande inkomst (SGI) eller har förlorat den genom att inte ta studiemedel varje vecka hamnar idag på grundnivån i föräldraförsäkringen. Det innebär vid maximalt uttag drygt 4 000 kronor i månaden efter skatt. Med tanke på att etableringsåldern på arbetsmarknaden ökat, särskilt för högskolestuderande, dröjer det för många tills de är 30 år och äldre innan de kan få ut en föräldrapenning värd namnet. För barn som växer upp med föräldrar som studerar innebär det dessutom ofta fattigdom och månatliga besök på socialen.

Miljöpartiet föreslår att studerande på högskolan ska ha möjlighet att få ut en föräldrapenning baserad på en studie-SGI utifrån studiemedlet. Alla som studerar på högskolan eller motsvarande och har gjort det i minst ett år på heltid och klarat av minst 75 % skulle ha möjlighet att utifrån studierna få en SGI som är 140 % av studiemedlet. Detta skulle ge en föräldrapenning på ca 7 700 kronor innan skatt per månad istället för dagens 5 400 kronor innan skatt. Med vårt förslag om jobbskatteavdrag för föräldrapenning blir ersättningen ca 7 200 kronor efter skatt. Om den studerande dessutom jobbat extra eller under lov blir ersättningen högre.

7.4 Sammanfattning av anslagsförändringar

Anslag	Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
	2010	2011	2012
1:2	0	2 600	5 100
1:3	20	20	20
1:8		600	600
Summa för utgiftsområdet	20	3 220	5 720
Specifikation av anslag 1:2			
Barntid		2 500	5 000
Föräldraförsäkring för studenter		100	100
Delsumma	0	2 600	5 100

Miljöpartiet inför barntid som en ny reform i föräldraförsäkringen. Vi vill underlätta för ensamstående föräldrar genom att göra det möjligt att överlåta delar av föräldrapenningen, höja bostadsbidraget och införa ett pilotprojekt med syfte att utveckla former för stöd till ensamstående föräldrar. Vi utökar också studenters ekonomiska möjlighet att vara hemma med barn.

Stockholm den 5 oktober 2009

Gunvor G Ericson (mp)

Thomas Nihlén (mp)

Bodil Ceballos (mp)